

RTS
ILMIÖFESTARIT

ELINKAARILAADUKAS RAKENNETTU YMPÄRISTÖ ON

Yhteisöä ja hyvinvointia tukeva

Tutkimuspuheenvuoro:
TkT Katja Maununaho,
ASUTUT -tutkimusryhmä
Tampereen yliopisto
Arkkitehtitoimisto Huvila Oy

Vallitsevan järjestelmän muutostarve

SAMANAIKAISIA MUUTOKSIA YHTEISKUNNASSA > RAKENNUSKANTA MUUTTUU HITAASTI

Ikääntyminen

Kulttuurinen monimuotoisuus

Sosioekonominen eriytyminen

Hyvinvointijärjestelmien muutokset

Etätyön yleistymisen

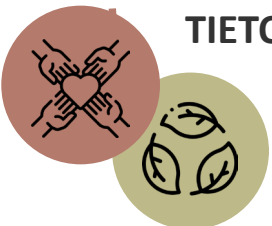
Virtuaaliset yhteisöt ja kuplat

Ilmastomuutos ja luontokato

TIETOPOHJAISIA IHMISTEN JA LUONNON MONIMUOTOISUUTTA TUKEVIA RATKAISUJA
rakentamisen resurssien kohdentamiseksi ja osallisuuden vahvistamiseksi

Muutossuuntaan liittyviä ilmiötä

Kaupunkivihreä on monihyötyistä: se voi vahvistaa immuunijärjestelmää, ehkäistä sairauksia sekä edistää stressistä palautumista ja lievittää jopa masennusoireita.

Muunneltava ja monikäyttöinen rakennettu ympäristö kykenee mukautumaan käyttötapojen ja olosuhteiden muutoksiin.

Rakennetun ympäristön erilaiset vaikutukset ihmisen terveyden ja hyvinvoinnin edistäjänä korostuvat: hyvinvointivaikutusten arviointi nousee merkittävämpään rooliin.

Päästövähennysten lisäksi kestävän kaupunkiliikenteen edistämisellä on merkittävää potentiaalia parantaa kansanterveyttä ja pienentää sosiaali- ja terveyskustannuksia.

Äly, seuranta ja sopeutuminen talotekniikassa ja automaatiossa luo hyvinvointia käyttäjille.

Arjen tarpeita tukevat tilat ja palvelut sekä mahdollisuudet vaikuttaa niihin vahvistavat siteitä paikkaan, yhteisöihin ja yhteiskuntaan.

Käyttäjätiedon kerääminen ja hyödyntäminen tukee paitsi osallisuutta, myös muihin ilmiöihin liittyvien uusien ratkaisujen kehittämistä.

Osallisuus

OSALLISUUS (*inclusion*)

Suunnitteluun osallistaminen
Osallistuminen (*participation*)

- Päätöksenteossa
- Suunnittelussa
- Ympäristön käytössä
 - Yhteisöissä
 - Yhteiskunnassa

/osattomuus (*exclusion*)

Tasa-arvoinen osallisuus /käyttäjien tarpeet

Mitä käyttäjäryhmiä suunnittelussa ei tavoiteta tai rajataan ulos?

Maahanmuuttajien merkitys väestökehitykselle,
elävälle kaupunkitilalle ja elinkeinotoiminnan monimuotoisuudelle
Segregaatiota ehkäisevät ja kotoutumista tukevat ympäristöt ja palvelut

Millaisia eroja liittyy ympäristön käyttöön ja saavutettavuuteen?

Liikkumis- ja toimintarajoitteet
Neurologiset erot, aistiyliherkkyys
Sosiaalinen asema, kulttuuritausta, uskonto

Kuva: Katja Maununaho

Tasa-arvoinen osallisuus /muuttuva ympäristö

Miten muutokset ympäristössä heijastuvat osallisuuteen?

Ilmastomuutos
Sään ääri-ilmiöt
Energiaköyhyys

Miten yhteensovitetään tiivistyvä kaupunkirakenne ja luonto?

Luontoyhteyden esteettömyys
Säilytettävät biofiliset arvot

Uusia tapoja tuoda ja tukea luonnon monimuotoisuutta rakennusten lomaan

Kuva: Joonas Lukka

Käyttäjätieto

Millaiset ratkaisut toimii nyt ja tulevaisuudessa?

Tietopohjainen suunnittelu
Käyttäjän tarpeisiin vastaava ja osallisuutta
tukeva ympäristö

Käyttäjätiedon kerääminen
& huomioon ottaminen

- ennen suunnittelua
- suunnittelun aikana
- käyttöönoton jälkeen

Käyttäjätieto /käytännön esimerkkejä suunnittelusta

Kaupunkiympäristön yhteiskehittäminen kaupunkien ja tutkimushankkeiden yhteistyössä

Ennen asemakaavoituksen tavoitteiden asettamista kerätty käyttäjätieto auttaa ymmärtämään paikallisia tarpeita ja arvoja
Case Hiedanranta: mm. väliaikaiskäyttöä, kiertotalouden innovaatioita ja talkoovoimin toteutettu yhteisöllinen sauna

Yhteissuunnittelua / palvelumuotoilua - Case Oodi

Käyttäjät avaintoimijan roolissa kehittämässä uudenlaista kirjastoa
Digitaaliset ideointialustat
Osallistava budjetointi
Käyttäjäjyhteisö- ja kumppaniverkkotoiminta

Kuva: Elina Alatalo

Käyttäjätieto /hankkeiden valmistuttua

Jälkiarviointi (post-occupancy evaluation / POE)

Aukkoja suorituskvyssä (*performance gaps*)?

Toimivatko suunnitellut tilat ja järjestelmät oikeasti kuten oli tarkoitus?

Keitä käyttäjät ovat ja mikä on hankkeen vaikutus heille?

UK: KOKEMUKSIA KOULURAKENNUKSISTA

Toteutunut energiankulutus ja hiilipäästöt olivat suunniteltua korkeampia, sisäilman laatu ja lämpöolosuhteet eivät vastanneet asetettuja tavoitteita

- Case Architype Architects, UK: Wilkinson Primary school:
Havaitut puutteet toimintakyvyssä motivoi keräämään tietoa
- toimiston toteuttamien arviointien kautta
 - rahoituksen salliessa ulkopuolisten asiantuntijoiden avulla

Lisätietoja: www.arch4change.com

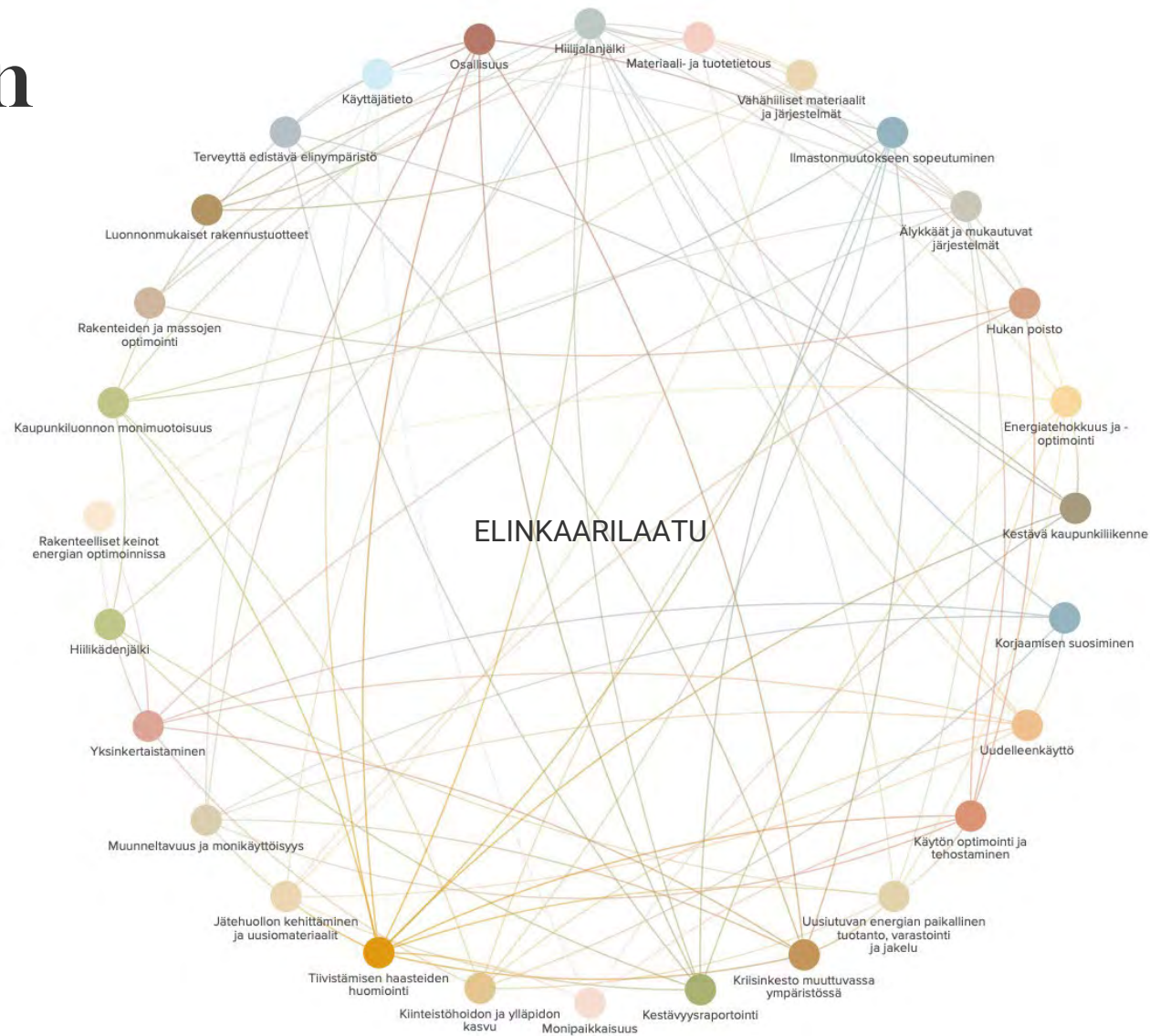
Kuva: Dennis Gilbert/VIEW

Linkittyminen

OSAAMISEN
PARANTAMINEN

MONIALAISEN
YHTEISTYÖN
PARANTAMINEN

HANKE- JA LIIKETOIMINTA-
MALLIEN PARANTAMINEN

DIGITAALISTEN RATKAISUJEN
JA TEKÖÄLYN HYÖDYNTÄMISEN
PARANTAMINEN

TUOTTAVUUDEN PARANTAMINEN

Sessio 3b

ELINKAARILAADUKAS RAKENNETTU YMPÄRISTÖ ON

Yhteisöä ja hyvinvointia tukeva